SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. C. No. 32. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 18, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 18-го ЛЮТОГО 1993 Ч. 32. РІК C.

Пам'ятаймо про Україну!

Л. Кучма відбув наради з підприємцями

Л. Кучма

Київ (УНІАР). — Тут 11-го лютого відбулася зустріч прем'єр-міністра України Леоніда Кучми з представниками ділових кіл, підприємцями та бизнесменами. Прем'єр відзначив, що за останні два місяці вдалося стабілізувати обстановку в промисловості, що призупинило спад виробництва. Та найголовнішою проблемою для української економіки і взагалі для існування української держави, є економічні відносини з Росією. Незважаючи на інтенсивну працю Уряду, остаточних цін на нафту покищо немає. Він підкреслив, що частина найвищих урядовців та впливових політиків Росії ніяк не можуть відмовитися від політики „нафтового батога" щодо України. В результаті за січень 1993 року з Росії ще не надійшло ні одного грама бензини, яка повинна надходити згідно з міжнародними угодами.

За словами Л. Кучми, соціяльна обстановка в Україні вкрай напружена і складна. Він не виключає соціяльного вибуху, якщо не будуть загальмовані темпи інфляції. З цим погодилися представники ділових кіл України і виступили з низкою пропозицій. Зокрема, запропонували створити Раду ділових кіл та підприємців при Кабінеті Міністрів України, спеціяльну експертну групу з фахівців-економістів та юристів, які б допомагали Урядові працювати над економічними декретами.

Заходи прем'єр-міністра України викликали пожвавлення у ділових колах, створюються різноманітні сфери впливу — як економічного, так і політичного. Радник Президента Кравчука з економічних питань, народний депутат Олександер Ємельянов, який очолив Спілку Незалежних Підприємців України (СНПУ), заявив, що урядові декрети справляють враження антиринкових, але якщо їх розглядати у комплексі вони дуже добрі бо дають змогу збільшити число вільних підприємців. До 1-го квітня 1993 року мають буть акціонованими більшість державних підприємств. З одного боку управління державним майном стає більш контрольованим, а з другого — підприємства і компанії отримують можливість через акціонування вийти з-під жорстких командно-адміністративних декретів.

Очолювана Ємельяновим Спілка Незалежних Підприємців України має намір приступити до створення міцного лоббі в парляменті та в регіональних державних адміністраціях з метою „на всіх рівнях державного управління сприяти розвиткові приватного сектора економіки". СНПУ створює власний банк, який зможе надати кредит членові СНПУ, або профінансувати багатообіцяючий проєкт. Підприємницьке лоббі має намір змінити систему ліцензування: допоки ліцензії на вивіз товарів з України видає Міністерство Зовнішньоекономічних зв'язків, підприємець не зможе продати свою продукцію тому, кому хоче, — вважає Ємельянов. Приватний сектор був ізольований від вирішення цих питань за часу Фокіна.

Тим часом Кабінет Міністрів затвердив закон, згідно з яким працівникам митних служб заборонено займатися підприємництвом, співпрацювати з підприємствами та бути членами партій і рухів.

ЗАКОРДОННІ ДЕЛЕҐАЦІЇ ВІДВІДУЮТЬ УКРАЇНУ

Київ (УНІАР). — Сюди в понеділок, 15-го лютого, з дводенною офіційною візитою прибув міністер закордонних справ Німеччини Клаус Кінкель. На летовищі його зустрів міністер закордонних справ України Анатолій Зленко, представники німецької амбасади, журналісти.

Відповідаючи на запитання журналістів, К. Кінкель подякував за теплу зустріч на летовищі й зазначив, що уряд Німеччини надає великого значення його візиті в Україну, як підготовці до переговорів на вищому рівні. Звичайно, питання про роззброєння та ратифікацію Україною договору Старт-1 не залишиться поза увагою. Німецький міністер підкреслив, що його країна вже стала без'ядерною, а питання про створення Клюбу без'ядерних держав буде обговорене додатково.

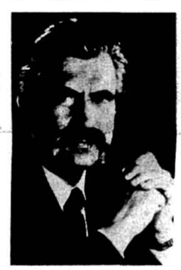
А. Зленко у розмові з кореспондентом УНІАР підкреслив, що дружні відносини з Німеччиною є пріорітетними і заперечив твердження, що Німеччина нібито ставить своє партнерство з Україною в залежність від ратифікації програми Старт-1.

В Україні 10—12-го лютого побувала делеґація Ісламської республіки Іран. Під час переговорів досягнуто угоди про щорічне постачання чотирьох мільйонів тонн іранської нафти в Україну. В березні цього року іранські танкери привезуть перші півтора мільйони барелей нафти до Одеси.

Відвідала Україну й делеґація бельгійських промисловців, які повідомили про готовність вкласти у розвиток міста Севастополя понад 10 міл. долярів.

В лютому Україну відвідали делеґації з Данії, Швеції та Білорусі. Україна в ці дні відзначила дні культури Данії й Білорусі. Підписано взаємовигідні угоди.

АМБАСАДОР УКРАЇНИ ПРИБУДЕ ДО ЕДМОНТОНУ

Амбасадор України в Оттаві Левко Лук'яненко

Едмонтон, Канада. — Перший амбасадор незалежної України в Канаді Левко Лук'яненко прибуде до Едмонтону, щоб прочитати 1-го березня цьогорічну Шевченківську лекцію „Будування незалежної України: сучасна політика і майбутні завдання". Лекція спонзорована Клюбом українських професіоналістів і підприємців Едмонтону і зорганізована Канадським інститутом українських студій. Лекцію заплянувано на 7:30 вечора у Конвокейшен Голл, Олд Артс Білдінґ, Альбертського університету.

Це будуть перші відвідини українського амбасадора Едмонтону. Перед своїм виступом Л. Лук'яненко має зустрітися з офіційними представниками Альбертського уряду та лідерами опозиції. Публічне прийняття на його честь, спонзороване і влаштоване Альбертською провінційною радою Конгресу Українців Канади, відбудеться у неділю, 28-го лютого, о 3-ій год. по полудні.

Амбасадор Л. Лук'яненко народився 24-го серпня 1928 року в Україні. Від 1944 до 1953 року служив у Совєтській Армії. У 1953 році поступив на юридичний факультет Московського університету та по закінченні його у 1958 році повернувся в Україну. За створення в Україні підпільної організації Українська Робітничо-Селянська Спілка був заарештований у 1961 році та засуджений на смертну кару, яку Верховний суд замінив на 15 років ув'язнення. Був одним із засновників Української Гельсінкської Групи та за свою у ній діяльність був вдруге заарештований у 1977 році та засуджений на 10 років тюремного ув'язнення та 5 років заслання. У 1988 році після відбуття терміну ув'язнення його перевезли у Сибір на заслання. Там же був обраний головою УГС, а у 1989 році йому дозволено повернутися в Україну, де він включився у створення народного Руху України. У 1990 році був обраний депутатом Верховної Ради України. Після розпаду СССР Україна проголосила себе незалежною державою, і Лук'яненко був автором Акту 24-го серпня 1991 року.

До свого дипломатичного призначення Лук'яненко брав участь у складі делеґації України на переговорах з Росією, представляв Україну на міжнародних конференціях у Брюсселі та Відні. 14-го травня 1992 року його призначено амбасадором України в Канаді.

ІРАН І ПІВНІЧНА КОРЕЯ СТВОРЮЮТЬ БАЛІСТИЧНУ РАКЕТУ

Абу-Дабі, Об'єднані Арабські Емірати. — Вчені Ірану і комуністичної Північної Кореї працюють над створенням нової рідкопаливної ракети збільшеного засягу дії. Про це повідомив журналістів працівник міністерства оборони Об'єднаних Арабських Еміратів. Він сказав, що північнокорейська ракета під кодовою назвою „Но-Донг-1" кляси „земля-земля" має бути готова до масового виробництва в найближчі три роки. Лібія нібито також вкладає кошти у здійснення цього проєкту.

Корейська ракета буде мати засяг дії до 1.000 кілометрів і зможе допроваджувати до цілі 800-кілограмову боєголовку. З території Ірану така ракета зможе знищувати цілі як в Іраку, так і в інших країнах Перської затоки, а також в Ізраїлі.

Багато західніх спеціялістів у ділянці ракетобудування висловлюють сумнів щодо того, чи годні корейські інженери створити ракету такої кляси, однак всі сходяться на тому, що над ракетними програмами ці країни працюють дуже інтенсивно. Відомо, що Північна Корея і Китай вже продали Іранові ракети „Скад-Б" совєтського виробництва і ракети збільшеного засягу „Скад-С". Воєнні спостерігачі підкреслюють, що придбання іранцями нової корейської ракети значною мірою зміцнить їхній збройний арсенал.

За реформи Б. Клінтона буде розплачуватися середня кляса

Вашінгтон. — Звертаючись до американців у понеділок увечорі, 15-го лютого, президент Билл Клінтон повідомив про намір підвищити податки на середню клясу. У передвиборній кампанії Б. Клінтон обіцяв тій же середній клясі зменшити податки.

„Я мав надію зробити інвестиції у ваше майбутнє — створити нові місця праці, розширити можливості здобути вищу освіту, поліпшити систему охорони здоров'я і зменшити дефіцит федерального бюджету, — сказав Президент. — Я мав надію зробити все це, не просячи вас про допомогу. Але так не станеться. Виявилося, що дефіцит більший, ніж я вважав, більший, ніж Уряд вважав торік".

Як звернули увагу зразу після виступу Президента коментатори, Б. Клінтон знову підтвердив, що не знав справжнього розміру дефіциту, хоч дані, якими він оперує нині, були відомі ще в серпні минулого року бюджетному офісові Палати Репрезентантів, який контролюють демократи. Хоч Клінтон оголосив, що „принести жертву" повинні всі, він підкреслив, що найбільше податки заторкнуть „багатих": „70 відсотків нових податків, які я запропонував — підкреслюю: 70 — будуть платити ті, хто заробляє 100,000 долярів на рік".

Під час передвиборчої кампанії Клінтон обіцяв накласти новий податок лише на тих, хто заробляє понад 200,000 на рік. Потім він став говорити про родини з загальним заробітком 200,000. Тепер мова йде про тих, хто заробляє 100,000. Однак економісти, які коментували промову Клінтона, тут же підрахували: щоб набрати 500 блн. дол., які Президент має намір дістати за рахунок нового підвищення податків і зменшення фінансування деяких програм, він змушений буде накласти додаткові податки на американців, які заробляють значно менше, ніж 100,000 долярів на рік.

Виступаючи у вівторок, 16-го лютого, у телевізійній програмі „Нині рано" (Сі-Бі-Ес), директор відділу зв'язків Білого Дому Джордж Стефанопулос дав зрозуміти, що реформи, які заплянував президент Клінтон, буде оплачувати середня кляса. „Згідно з пляном Президента, — сказав Стефанопулос, — мало надії, щоб люди, які заробляють менше 30,000 долярів у рік, платили великі податки... Тих, хто заробляє від 30 до 100,000, чекає помірковане підвищення податків".

Дж. Стефанопулос не вдавався у подробиці з приводу того, як середня кляса буде оплачувати „економічний пакет" Клінтона, але зауважив, що „президент продовжує працювати" над текстом Послання про становище країни, яке прочитає у середу на об'єднаній сесії Конґресу.

В. Крістофер їде на Близький Схід

Вашінгтон. — У вівторок, 16-го лютого, президент Б. Клінтон проголосив, що державний секретар В. Крістофер відвідає Близький Схід, щоб посприяти продовженню мирних переговорів. „Це є історичним моментом", — сказав президент, маючи на увазі візиту В. Крістофера, хоч подібні поїздки були звичайною справою для колишнього держсекретаря Д. Бейкера, а президент Дж. Буш ніколи не називав їх „історичними".

Представник Державного департаменту Р. Бавчер уточнив, що В. Крістофер вилетить на Близький Схід 17-го лютого і повернеться до Вашінгтону не раніше, ніж 24-го лютого. За цей тиждень він відвідає столиці Ізраїля і декількох арабських країн, а на зворотному шляху зробить дві-три короткі зупинки в Західній Европі. Під час цієї візити В. Крістофер буде мати зустріч з міністром закордонних справ Росії А. Козиревим. Вони обговорять як близькосхідню проблему, так і балканську кризу. В. Крістофер і А. Козирєв, ймовірно, з'ясують можливість зустрічі президента Б. Клінтона з російським президентом Б. Єльцином.

Як відомо, відновлення мирних переговорів щодо Близького Сходу ускладнюється тяжким становищем чотирьох сотень палестинців, депортованих Ізраїлем з окупованих територій в південний Ливан. У вівторок 16-го лютого, представник групи спостерігачів Палестинської визвольної організації при ООН Ріяд Мансур сказав в інтерв'ю для інформаційного агентства Ассошіейтед Пресс, що не може бути й мови про участь палестинців у мирних переговорах, поки ізраїльські власті не дозволять всім депортованим повернутися на батьківщину.

Англійському урядові загрожує резиґнація

Лондон. — В понеділок, 15-го лютого, міністер закордонних справ Великобританії Даглас Герд проголосив у Палаті громад, що хоч існує велика загроза резиґнації кабінету міністрів, уряд вирішив подати Маастріхський договір на ратифікацію парляменту. На думку спостерігачів, цей крок у політиці прем'єра Джана Мейджора зайвий раз засвідчує нестабільність становища теперішнього кабінету. Донедавна вважалося, що прем'єр-міністер не відважиться винести питання про ратифікацію на голосування парляменту. Про це ще наприкінці січня запевняв депутатів заступник міністра закордонних справ Гарет-Джонс. Однак відмова Англії від ратифікації відразу створила б загрозу існуванню Маастріхського договору. „Цю думку було проголошено перед парляментом помилково", — сказав тепер Герд.

Досі договір не ратифіковано лише двома членами Европейської спільноти Англією і Данією. Минулого року, після поразки референдуму в Данії, прем'єр-міністер Великобританії Джан Мейджор рішуче відмовився провести такий самий референдум у своїй країні, мотивуючи це рішення тим, що „Маастріхський договір був однією з точок передвиборної програми консерватистів. Оскільки вони у квітні минулого року перемогли, то тепер завданням уряду є розв'язати цю проблему в стінах парляменту".

Неодноразові соціологічні опитування засвідчують, що більшість англійців є противниками єдиної Европи.

Криза, що насувається на парлямент, пов'язана з рішенням лейбористів голосувати проти договору, хоч раніше вони були серед прихильників об'єднання Европи. Причиною зміни наставлення лейбористів є відсутність у договорі „соціяльних статтей", що гарантують соціяльні пільги населенню країни. У своєму останньому виступі в Палаті громад лідер лейбористів Джан Смит заявив, що „Мейджор намагається протягнути договір через парлямент, однак ніхто не дозволить йому цього зробити". В такий спосіб Смит дав до зрозуміння, що його партія буде голосувати проти договору. Великою несподіванкою стало те, що лейбористів підтримали традиційні спільники консерватистів — ліберали. Вони також вимагали додати до тексту договору „соціяльні статті". Тим часом консерватисти трактують ці пропозиції як соціялістичні і категорично виступають проти них. У зв'язку з цим доля кабінету Мейджора, більшість якого в парляменті складає лише 21 голос, тепер висить на волосочку.

Успіх д-ра М. Найдана

Д-р М. Найдан

Джерзі Си全, Н.Дж. — Пенсильванський Стейтовий університет в Юніверсіті Парк, Па., Департамент слов'янських і східньоевропейських мов, подає до загального відома, що доцента Михайла Найдана вибрано головним редактором видання „Славік енд Іст Юропіян Джорнал", який є провідним журналом вивчень слов'янських мов, літератури та мовознавства в ЗСА.

Д-р М. Найдан обраний головним редактором вищезгаданого журналу на пятирічну каденцію, що починається від вересня 1993 року до 1998 року включно. Згаданий журнал є головним ринком збуту для писань 4000 членства Американської спілки учителів слов'янських і східньоевропейських мов. У журналі, який виходить вже понад п'ятдесять років, поміщують статті, рецензії книжок і наукові матеріяли.

ДИТЯЧА ЗАБАВА

Ню Йорк. — Тут у неділю, 28-го лютого Пластова Станиця та Пластприят влаштовують дитячу костюмівку під назвою „Червона Шапочка", на яку запрошують пластове новацтво і українських дітей Ню Йорку та околиці. Казка і забава для дітей відбудуться в залі школи св. Юра в Ню Йорку, 215 6-та вул. Схід. Початок о 2-ій год. по полудні.

Страйк шахтарів триває

Красноармійське, Донеччина (УНІАР). — Тут від 5-го лютого триває страйк гірників трьох шахт Донбасу, які протестують проти заборони Урядом продавати вугілля та вимагають підвищення платні. Реґіональний страйковий комітет Донбасу з участю представників Донецької і Луганської областей ухвалив рішення, згідно з яким оголошено загальний передстрайковий стан, який триватиме до 26 лютого.

Віцепрем'єр-міністер України з проблем паливно-енерґетичного комплексу Юлій Йоффе на пресовій конференції в Києві 12-го лютого розповів про наслідки зустрічі з представниками профспілок шахт, які продовжують страйк. На його думку, урядові декрети не сподобалися певним колам, оскільки ці декрети реґулюють фонд заробітньої платні. Наприклад, бухгалтер шахти „Родіна" сказав віцепрем'єр, в листопаді й грудні отримувала понад 300,000 карбованців на місяць, а директор шахти понад 400,000 купоно-карбованців. Після вступу в дію урядового декрету, їхня платня скоротилася в десять разів. Отже, на думку Йоффе, в таких керівників є підстави провокувати страйк.

Вийшло нове число „Рідної Школи"

Джерзі Ситі, Н.Дж. — Недавно вийшло нове число журналу „Рідна Школа", що його тричі на рік видає Шкільна Рада та Централя Опікунів. Це число 3 (103) з датою листопада 1992 року є цікаве своїм змістом, бо поміщує цілий ряд цікавих матеріялів причетних до шкільництва, як в Україні, так і в діяспорі.

Там захоплююча стаття-роздуми Олеся Гончара, відомого українського письменника, опублікована в газеті „Літературна Україна" з 10-го липня 1992 року напередодні світового форуму українців. У цьому числі є також обширний звіт про працю Шкільної Ради, її голови д-ра Євгена Федоренка, включно із статистичними даними про українське шкільництво в ЗСА. Там і рефлексії учительки з України про учительський семінар, що його кожного року влатшовує Шкільна Рада на Союзівці під спонзорством УНСоюзу та ще багато іншого цікавого матеріялу.

Річна передплата жаурналу — 8 дол. Одне число 3.50 дол. включно з пересилкою. Замовлення треба слати на адресу Educational Council, UCCA P.O.Box 391, Cooper Station, New York, N.Y. 10276-0391; тел.: (212)477-1200, fax.: (212) 777-7201.

Спортовці з України виступлять в Лейк Плесіді

Нюарк, Н.Дж., УСЦАК (О.Т.). — Після участи у світовому чемпіонаті, що відбувся в Калгарі, Канада, збірна саночників України візьме участь у змаганнях за чашу світу, які відбудуться 23—28-го лютого ц.р. в зимовому олімпійському центрі в Лейк Плесіді, Ню Йорк.

До участи збірної України в цих змаганнях, крім Асоціяції санного спорту ЗСА і особливо її чільного діяча Дмитра Фелда, причинився теж УСЦАК, закупивши для збірної репрезентативні саночні одностророї. Провід УСЦАК пригадує українським громадам в околицях Північного району стейту Ню Йорку по можливості вислати своїх представників та молодь з українськими прапорами на ці змагання для підтримки репрезентації України. Бажаючі зустрітися із збірною України, можуть телефонувати в цій справі до репрезентанта Асоціяції санного спорту ЗСА, яким є колишній громадянин України Дмитро Фелд. Числа телефону: (518) 523-2071, або (518) 523-1512.

У складі збірної України виступлять: Наталія Якушенко, Ігор Урбанський, Андрій Мухін і Роман Рудницький — тренер. Усі вони в наступному році будуть репрезентувати незалежну Україну на зимовій Олімпіяді в Ліллеганммері в Норвеґії.

В БУКАРЕШТІ ВІДБУЛИСЯ переговори делеґацій українських і румунських дипломатів щодо правил переїзду кордону між двома країнами. Досягнуто домовлености, що після ратифікації консульської конвенції парляментами обох держав в Одесі і Констанці відкриються румунський і український консуляти.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send address changes to:

Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку $22.00, на 3 місяці $12.00

Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00

Чеки і money orders виставляти на: Svoboda

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Саддам Ґуссейн пропонує мир

Президент Іраку диктатор Саддам Гуссейн танцював на вулицях Багдаду почувши вістку про виборчу програну Джорджа Буша. Не гаючи часу він — „простягнув руку згоди" в навечір'я інавґурації Билла Клінтона у Вашінґтоні. Той маневр Гуссейна не вдався, бо Клінтон заявив був, що він підтримує політику свого попередника супроти Іраку і тому продовжувалися атаки американського летунства проти летів іракських військових літаків поза визначеною повітряною лінією у північній і південній зонах Іраку. Але трапилася добра нагода для поновлення мирового заклику до Клінтона. 14-го лютого ц. р. прилетів до Багдаду Рамзі Кларк, колишній генеральний прокуратор ЗСА, тепер адвокат у Ню Йорку, який одверто критикував політику Буша проти Іраку, зокрема таврував війну міжнародної коаліції з Америкою у проводі два роки тому.

У розмові з Кларком Гуссейн заявив, що він повинується забороні летів поза проголошеною повітряною лінією та що він прагне замирення з Америкою. Мовляв — З'єднані Стейти Америки є найсильнішою у світі мілітарною потугою, яка не потребує промовляти зброєю, а розумом". Він покликався на опозиційне супроти В'єтнамської війни становище Билла Клінтона і запевняв, що він вірить у можливість започаткування нової, мирової, ери у взаєминах Америки й Іраку. Відвідини Кларка у палаці Саддама Гуссейна у Багдаді передавали впродовж 70-ти хвилин на телебаченні Іраку. „Ню Йорк Таймс" з 15-го лютого ц. р. приніс обширну вістку про цю подію разом із великою світлиною Кларка і Гуссейна.

Нема сумніву, що поверх дворічні економічні санкції Об'єднаних Націй супроти Іраку, морська бльокада проти довозу харчів і всіх інших товарів, війна, безупинні суперечки з приводу приїзду до Іраку американських фахівців, що перевірювали стан іракської зброї масового винищування — що все те втомило найширші кола іракського населення і мусило втомити й державну верхівку з Гуссейном включно. Міжнародна коньюктура стала кращою для Іраку, бо в Америці програв вибори Джордж Буш, який в Іраку став символом ворожости, — розлетівся Совєтський Союз та дві західньоевропейські держави, які активно підтримували політику Буша — Англія і Франція — мають власні поважні турботи. Гуссейн може сподіватися, що новий Президент Америки запрагне перейти до історії як той, який завів мир з Іраком. А втім, це не може статися через ніч, бо противником Іраку є не тільки Америка, а формально і фактично — Об'єднані Нації. Існуючий правно-державний стан між Америкою та Іраком є перемир'я, продиктоване Іракові не Америкою, а Радою Безпеки Об'єднаних Націй. Очевидно — статус Америки у Раді Безпеки ОН та в усьому світі такий, що вирішний голос має Америка у порозумінні з своїми західньоевропейськими союзниками.

Ми стоїмо таки на порозі цікавих подій не тільки у внутрішній ситуації Америки, а й у широкому світі. В історії усякі дива можливі. Казалося, що Джордж Буш кращий фахівець у справах закордонної політики, як внутрішньої. Відомо, що Билл Клінтон не мав ніякого досвіду у міжнародних справах та що він дуже нещасливо започаткував своє урядування, присвятивши найпершу увагу жіночим абортам і гомосексуалістам, що породило чимало сатиричних показів на телевізійних екранах. Але воно не виключає, що саме за президентури Билла Клінтона може прийти до конструктивної розв'язки таких трьох болючих міжнародних проблем, як Ірак, Ізраїль з його арабськими сусідами та війна на Балкані.

Новий державний секретар Воррен Кристофер ще не виявив свого становища в кожній з отих проблем. Але мусить зробити це в найближчих днях-тижнях. Суть проблеми з Іраком — це амбіція Гуссейна здобути атомову зброю. А чи він виречеться тієї амбіції — побачимо.

ЗГІДНО З НАЙНОВІШИМИ опитами проведеними щоденником „Ню Йорк Таймс" і телевізійною мережею Сі-Бі-Ес, більшість американців схвалюють урядування нового президента незважаючи на його пропозиції нових податків і інших скорочень.

Ярослав Соколик

ЧИ СПРАВДІ ОСТАННІЙ КОНҐРЕС СКВУ?

З великою увагою перечитав я статтю Павла Дорожинського п. з. „Напередодні останнього Конгресу СКВУ", яка була надрукована в газеті „Свобода" 9-го січня ц. р. ч. 5 та кількох українських газетах. У статті автор порушив багато проблем, та робить висновок уже в заголовку статті, з яким мені тяжко погодитися.

Треба висловити П. Дорожинському признання, що порушив важливу справу, яка може викличе конструктивну дискусію. Як аргумент для підсилення своїх висновків, автор пише:

„СКВУ створений в 1967 році мав на меті перш усього об'єднати всі українські Церкви і громадські установи для спільної дії в допомозі українському народові на батьківщині відновити державну незалежність України. Це сталося в 1991 році і, очевидно, це завдання, яке було поставлене в основі СКВУ, не може виправдувати його дальшого існування".

Чи справді? Завдання СКВУ крім того, що подає П. Дорожинський, згідно зі статутом, є: „Координувати діяльність своїх членів..." (точка 2-в) та „зберігати українську національну ідентичність, та плекати і передавати з роду в рід українську мову, культуру і традиції." (точка 2-г).

Безперечно, що працю цю виконували та будуть далі продовжувати наші церковні та громадські установи, координовані крайовими надбудовами. Але багато проблем є спільних для всіх осередків нашого поселення. Тому кординація наших зусиль для збереження нашої ідентичности, згідно зі статутом, мусить бути координована СКВУ.

Неможливо надіятися, що в цьому нам допоможе Уряд України, амбасади, чи товариство „Україна". Вони мають свої проблеми русифікації, економії та інші, на які мусять там реаґувати. Зберігати українську національну ідентичність, плекати рідну мову та культуру, мусимо ми самі. Це і надалі повинно бути одним з найголовніших завдань СКВУ.

Тепер Україна є самостійною державою. Але з досвіду знаємо, що закріпити та розбудувати нову державу в сучасній дійсності є дуже тяжко. Перед Україною все більше і більше стоїть реальна небезпека — економічна та політична. В газеті „Русские вєдомости" число 7 1992 р. є відозва до російських офіцерів, яка закінчується: „Росіянам — Російська держава! Під чим розуміється Російська Федерація плюс Крим, Лівобережжя Дніпра, північний Казахстан, а також інші райони, де компактно проживають росіяни". Коментарі тут зайві. В такій ситуації Україна потребує якнайбільше прихильників у західньому світі, та економічну і політичну допомогу. Велику ролю в цім можуть відіграти українські громади в країнах свого поселення. Для кращого успіху такі акції повинні бути пляновані та координовані Президією СКВУ.

Павло Дорожинський твердить, що: „...Світовий Конгрес відбувся, хоч під іншою назвою в серпні 1992 року, на якому була створена Українська Всесвітня Координаційна Рада.... Переміняти СКВУ в конкуренційну установу до тієї, яка заіснувала в серпні в Києві було б не лише недоцільно, але й і нерозумно".

Під час Всесвітнього Форуму Українців у Києві, без належної підготови, на поспіх створену УВКР ніяк не можна уважати нашою новою надбудовою. Це радше був спонтанний вияв волі присутніх до світової єдности українців.

На першому засіданні УВКРади від 23-го—24-го січня ц. р. в Києві обговорено ряд важливих справ, вибрано провід та прийнято статут, в якому виразно сказано, що СКВУ є речником західньої діяспори. Рішення це сильно підтримали делеґати східньої діяспори, які самі хочуть організуватися на зразок СКВУ. З огляду на економічні та політичні обставини та географічні віддалі члени УВКРади уважали за доцільне покищо уживати назву „східня" та „західня" діяспори.

Добре, що П. Дорожинський порушив справу Рад та Комісій СКВУ. Справа ця вже від довшого часу вимагала перевірки. Можливо, що не всі Ради та Комісії сповняли свої завдання достаточно, але не можна узагальнювати, що вони „...є радше репрезентативними, а не дійовими установами". — як твердить автор статті. Для прикладу можна подати корисну працю Світової Ради Суспільної Служби СКВУ. Свою діяльність розгорнули вони в багатьох країнах, як також створили мережу Відділів по містах України. Після створення в Києві Національного Олім-

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Роман Барановський

САҐА РОДУ ЦЕГЕЛЬСЬКИХ

II

Капітан польських леґіонів Станислав Мончинський, у своїй книжці про листопадові бої у Львові, який був власне одним з тих, що почали у Львові польський резистанс проти української влади, дивувався, чому 21-го листопада 1918 року українська залога опустила Львів. Про це багато написано в книжці д-ра Льонгина Цегельського „Від леґенди до правди", перевиданої видавництвом „Булава"; у книжці чомусь пропущено справу місії ген. Бартелемі, яка і досі у нас ще не зовсім просліджена.

На іншому місці згадується про корону в музеї у Кремлі Володимира Мономаха, Київського короля, що нею коронувалися московські царі. Наші історики (за чужими істориками, чи то польськими, чи німецькими) титулують Мономаха „князем". З того випливає нісенітниця, як про це висловився відомий історик проф. Мирон Кордуба, який був одружений з донькою о. Михайла Цегельського, бо якщо московські царі коронувалися на „царів" „княжою" короною, то згідно з цим їм не належиться титул царів. Отже, або королем чи царем був Володимир Мономах, або історики подають неправду, або московські царі були неправильно титуловані царями, якщо коронувалися тільки „княжою" короною.

Можливо, що вістка про те, що польський полководець Тадеуш Костюшко був сином уніятського священика колись була оприлюднена, однак добре сталося, що про неї згадав автор книги, бо про це таки, мабуть, мало хто знає. Згадується багато про перебирання поляками й римокатоликами уніятських чи греко-католицьких церков і інших маєтностей чи об'єктів в Галичині, а також православних на Волині та Холмщині, чого багато було на протязі історії взаємин між обома народами з давен-давна аж до нинішніх часів. Наприклад, забрали поляки в Кракові церкву св. Норберта, чи також єпископський собор в Перемишлі, низку православних церков на Холмщині і Волині.

Капітальною і дуже характеристичною — згадує автор — була візита Митрополита А. Сеницина в Мілвіллі, де він виголосив до дітей проповідь англійською мовою, і здогадно вимагав від однієї дівчинки сказати молитву по-англійськи. Дівчинка відповіла, що вона є ученицею другої кляси початкової католицької школи, що вміє молитви також по-англійськи, але тут не буде їх казати, і мала заявити по-англійськи, що Владика Української Католицької Церкви повинен знати українську мову. Дівчинка називалася Ольга Марія Цегельська, донька автора книги Юрія Цегельського. Ця відповідь восьмирічної дівчинки була така несподівана для Владики, що він видимо був поіритований, бо коли ішов до престолу йому випало з рук жезло, — згадує автор.

Один цілий розділ присвячений Пластові, у якому Юрій Цегельський, як пластун, займав пости у проводі, а також описано діяльність у пластовому курені „Лісові Чорти". В цьому розділі згадується про різні неприємності, які автор мав у зв'язку із доносом на нього пластуна комуніста, Осипа Лєха. Згодом мав автор теж деякі неприємності в Австрії, займаючи пост у проводі Пласту. Згадується в книзі про це, що до куреня „Лісові Чорти" не прийняли пластуна, пізнішого провідника ОУН Степана Бандери.

Автор, сам ветеринарний лікар, розповів у книзі про заснування, чи радше відновлення на терені Північної Америки, заснованого в Німеччині Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів, і про діяльність товариства. Під час перебування в Німеччині і тут в Америці великою допомогою авторові книги була його дружина Вероніка Бронислава, з дому Дроздовська, відома співачка і громадська діячка.

Багато подано новинок із громадського життя в Америці, зокрема у Філяфельфії, де автор проживав з родиною, там теж жив його батько д-р Льонгин Цегельський і працював у видавництві „Америка". Цікавою є розповідь про вибори Івана Одежинського, радного Українського Народного Союзу (УНС), який кандидував двічі на конґресмена в пенсильванській леґіслятурі і перепав в другій каденції тому, що українці пореєстровані як демократи, в більшості на українця-республіканця не голосували.

Цікаві є теж рядки у книжці про ліквідацію Пласту польською владою у зв'язку із нападом на пошту під Бібркою, у якій брав участь теж пластун Григорій Пісецький, який і згинув. Він був тоді одягнений у пластовому однострої, і донині ця справа не вияснена, чому власне він був у пластовому однострої, бож мандрівка човнами Лісових Чортів, у якій брав участь Пісецький, скінчилася 24-го липня 1930 року, і до нападу на пошту, себто до 31-го липня, було доволі часу, щоб одностріій із себе зняти.

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Павло Лопата

На тему ще однієї виставки в КУМФ

Подібну образотворчу виставку, як минулого року, на січень було організовано і на цей 1993 рік у приміщеннях ґалерії Канадсько-Української Мистецької Фундації у Торонто. На половину менше у виставці брало участь художників у порівнянні з минулорічною виставкою. Десять художників показали свої найкращі твори на суд глядачам, яких, як на відкритті виставки, 27-го грудня 1992 року, так і під час цілого наступного місяця не бракувало. Отож, кожен, хто бачив експонати, сповнив з боку глядачів свій обов'язок. Чи сповнилися їхні сподівання, щоб у всіх творах, можна було збагнути світосприйняття маляра, чи ні, треба було б провести запитник.

Тематики, як такої, не було згори дано кожному мистцеві, але свідомо треба було показати „святкову", тобто таку тему, яка б стосувалася до зимового періоду або із настроєвістю під Різдвяні свята. Без відповідної тематики, такий твір стає експозиційним і призначений до продажу. Твори Б. Головацького, А. Харини, Г. Новаківської, П. Лопати і Г. Ющук, тематично себе вповні виправдали. Ганна Ющук у „Благовіщенні", цілком образо-пластичною інтерпретацією події, вив'язалася. У цій картині, ангел Гавриїл, сповіщає в білому одязі Діву, якій на ім'я Марія, про те, що „Дух Святий зійде на тебе і сила Всевишнього тебе осінить; тому й святе, що народиться, назветься Син Божий" (Лука 1:35). Обі постаті зображені тут символічно, схематично, без натуральної передачі всередині величезної святині-будинку з високим верхом заокругленими вікнами.

Дві, великого розміру, картини „Бог Предвічний народився...", і „Наша земля" та дві ікони „Матір Божа Неустаючої Помочі" і „Божа Мати Скорботна" показав на виставці Павло Лопата. Його праці вказують на вузький діяпазон особисто творчого шукання й інтересів висловлюватись засобами тільки символічними, які мають в собі складні значення для власної трансформації глядачем. Витончені, своєю лінією візантійського стилю, дві ікони „Чорнобильська Богоматір" і „Спас Нерукотворний", репрезентували мистця Богдана Головацького. З-поміж усіх малярів, він єдиний був заступлений одним твором графіки „Малуша". Так би мовити, „пошукова" з лінійно-геометризованими площинами кольорів, репрезентувала остання робота мистця під назвою „Квітка надії". Ще більш витонченішою і стилістичнішою іконою „Св. Юрій Змієборець" показався Андрій Харина, який володіє не тільки справжньою майстерністю прецизности, а й бездоганним знанням іконографічного стилю. До речі, він внук уже покійного св. п. маестра Петра Холодного мол., який ще за свого життя передав Андрієві свою фаховість. Друга картина, „Купальниця", ще в 1984 році виконана, викликала сумніви багатьох щодо розбіжности темою в порівнянні до наступних двох реалістично виконаних портретів.

Подалі від традиційної іконографії, стоїть Галина Новаківська. Її твір, „Ікона", відображає більш народний стиль, або неовізантійські зразки мистецтва, де мати з дитиною, зображені немов невиразним імпресіонізмом, зате навіяний людською простотою, радістю і любов'ю. Суть буття і момент нашого часу, знаходимо в інших картинах „Прохід в парку" і „Весільний рушник", Новаківської.

Не можна не доцінити творів інших художників, які не попали в категорію релігійної тематики. Найближча за настроєвістю зимового періоду була картина Андрія Бабича. В одному із трьох робіт, під назвою „Околиці міста Торонто", автор вклав глибоку свою любов до природи, свої почуття, думки і знання природи зимою. Існування глибоко тонального живопису в подальших картинах, свідчить про органічність кольорової гами, яка в даних творах, згармонізована в одну цілість. У „Дівчині в капелюсі" помітним є великий інтерес до портрету, в якому бачимо широкими свобідними штрихами пензля, експресивність портретизованої особи.

Дві роботи невеликих форматів, „Презентація" і „Генезис", з містичними фіґурами та загадковими навколо них символами, репрезентували Христину Сеньків. Виконані технікою пастельних олівців, вони вібрують мерехтливими переважно коричневими кольорами, які до вподоби своєю ілюстративністю нашим дітям, бо мисткиня останньо нам відома її книжковими рисунками для молоді. Василя Кондратюка, цикл картин „Променад І", 2 і 3 — це твори, які привертають увагу глядача елеґантністю фіґур, переважно жіночих постатей, може француженок із собачками, на тлі стилізованих архітектурних будівель з іконографічними впливами візантійського мистецтва. У

(Закінчення на стор. 3)

Осип Зінкевич

ЗАКІНЧУЄТЬСЯ ПЕРЕСЕЛЕННЯ ДІТЕЙ З ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ ЗОНИ

II

Заходить молода жінка. Приїхала аж з Дніпропетровська. Була виселена з дітьми після аварії. Їй потрібен якийсь документ, бо інакше не пропишуть, не дадуть пільг для дітей. Гончаренко уважно читає документ: — Не так написано. За цим посвідченням вас не пропишуть. Ідіть в такий то кабінет і нехай вам пишуть інший, ось такий то. І спішіть, бо зараз ідемо...

Приходять інші. Просять, переконують. А він спокійно вислуховує, дає батьківські поради, виявляє турботу за життя і долю цих людей. І з'являється в душі глибоке переконання: так будується держава. Слід починати від дрібниць, які для держави виглядають порошинкою, але для заторкненої нещастям людини — проблемою астрономічної величини, від вирішення якої залежить жити їй, чи ні.

Витягаю фотоапарат і виходжу на площу. Хочу на пам'ятку зняти пам'ятник Леніна. Це вже рідкість на Україні, але в багатьох містах і селах вони ще далі стоять. Фотографую і раптом з'являються кругом мене якісь люди, а через вікна міськради заглядають на площу працівники цієї установи. — Як це так, що вас цікавить Ленін? Ви, що, не тутешній? — Запитує мене один з них.

— А як це так, що тут у вас, відповідаю, — на будинку державна символіка, а поруч — імперський залишок, символ не найкращого минулого?

— А ви що хотіли, чую відповідь, щоб нас зібралося десяток чоловік, може сотня, і молотками розбивали пам'ятник? Насильно?

— І так можна, — відповідаю.

— І чим ми тоді відрізнялися б від тих, які ставили цей пам'ятник? Нічим. Були б такі самі. Насильство поборювали б насильством. А ми до цього підходимо по демократичному: зібрали народ і поставили питання, як бути з пам'ятником? І народ вирішив — демонтувати. І будемо демонтувати рішенням і волею народу, а не самовільно. Це по-нашому демократія.

Ліворуч будинку міськради я побачив таблицю, біля якої збиралися люди, в основному жінки. Всі уважно читали якесь повідомлення. Підійшов і я. Виявилося, що це звідомлення про рівень радіяції в селищі. Читаю: біля поліклініки — 019, біля школи такої-то — 023, на площі біля міськради — 027, і т. д. Люди розходяться, похитують головами, щось між собою шепочуть.

Виходить Гончаренко, шофер. Переносимо наші речі з легкової машини в джіп і готові в дорогу. З будинку вибігає кілька жінок, зупиняють машину, просять підписати якісь документи. Гончаренко увічливо дає їм поради, розпитує, перечитує, підписує. Вони раді, усміхнено прощаються, махають руками за машиною. Вони знають свого начальника, знають його людяність і знають, що коли це не суперечить законам, він допоможе, посприяє, виручить з біди. На відміну від начальства в деяких державних установах у Києві, з якими я мав до діла, я побачив тут, у цьому Іванкові, зовсім іншого начальника. Я відчув, що він насамперед людина, а щойно потім начальник.

І знову ми на кордоні Чорнобильської зони в селі Дитятки. Знову колючі дроти, бар'єр, контроль документів. Цим разом шофер оминає Чорнобиль, хоч нас туди запрошували, і ми їдемо сільськими доріжками просто в Іллінці. Переїздимо через два села. Це вже колишні села. Сьогодні тут звалища цегли, руїни, жодного уцілілого будинка: це наслідок великих пожарів, які тут шаліли з кінцем серпня і на початку вересня. По дорозі довідуюся ще про інше Чорнобильське нещастя, яке майже всі збувають мовчанкою: це тисячі собак, котів і птахів, які жили в Чорнобильській зоні. Виснажені голодом, після евакуації населення, вони сотнями проривалися в довколишні села і містечка і несли з собою радіяцію. Тоді поверталися до своїх домівок, щоб за кілька тижнів знову нести смертоносну радіяцію людям і зокрема дітям. Адміністрація мусіла приняти жорстке рішення: вистріляти 20,000 собак і котів, пізніше позбирати трупи, позакопувати їх чи спалити.

Ми в'їхали в Іллінці. Віднайшли хату мого знайомого (про сім'ю якого була мова в моїх попередніх статтях) Віктора Струка. Але хата була під замком, порожня, засніжена. Кругом спокій, лише вітер вдаряв у відчинені двері стодоли чи то стайні і викликав якусь тривогу в душі і в серці. Я знав, що сім'я Струків мусіла перенестися в хату під числом 131. Ми під'їхали до цієї садиби. Зупинилися, зайшли на подвір'я, застукали у двері, увійшли в середину, в звичайну сільську, двокімнатну хату.

В кухні перед нами стояла молода красива жінка з сумними до болю очима, без усмішки, з життєвим болем на обличчі, опущена, виснажена. Коло неї — маленький хлопчик Артем, якому скоро сповниться один рік Чорнобильського життя, а на печі (ох, як мені тоді пригадалося моє сільське дитинство) сиділа дівчинка. Вона хвора, у неї перестуда. Ми роздягнулися, сіли і як боляче і незручно нам було дивитися на цю молоду жінку і на цих діток.

Ім'я цієї жінки Віра. Вона сестра Дусі, дружини Віктора Струка. У неї двоє дітей — Ігор, 9 років і Оксана, 11. Обидвоє народилися в Іллінцях. Були в селі під час аварії. Потім їх евакували. Особисте життя Віри склалося трагічно і вона опинилася сама з двома малими дітьми.

Закінчення буде.

Саґа роду...

(Закінчення зі стор. 2)

З того часу теж залишилася й досі є неясною справа, чому багато української молоді, в тому і пластової, не взяло участи у святкуваннях і демонстраціях „Українська Молодь Христові". Не вияснено причин кампанії, яку вела Організація Українських Націоналістів проти згаданого здвигу, і причини невдачі тої кампанії. Це далеко не повний перелік прецікавих описів подій з того часу в книзі. Але і перелічені вказують на те, що автор завдав собі великого труду подати їх і зафіксувати для майбутнього.

Були три вітки роду Цегельських: познанська, галицька і полтавська. Ця остання вигасла у 1801 році по мужеській лінії і регенерувалася завдяки тому, що в Полтаві поселився рідний брат о. Льва Цегельського, Іван. Він був одружений три рази із жінками, які самі між собою були споріднені, тому, що всі вони по жіночій лінії виводилися із Цегельських. Рід Цегельських виводиться з часів Хмельниччини. Однак найбільш визначною віткою є галицька на чолі із Патріярхом тієї вітки о. шамбеляном Михайлом Цегельським в Камінці Струмиловій і його дітьми, особливо Льонгином, про яких є чимало в книзі. До замітніших постатей цієї вітки належить письменниця Олена Цегельська, о. Лев Цегельський, один із засновників „Просвіти" у Львові, фізик Роман Цегельський та багато інших. Рід Цегельських, десятками ліній поєднаний з іншими родами, залишив тривкий слід у різних ділянках духовного життя нашого народу.

Ю. Цегельський своєю працею не тільки створив монографію роду Цегельських, але розкрив важливі сторінки національно-визвольної і культурно-освітньої боротьби нашого народу за незалежність. Книга є цінним вкладом в нашу культуру і стане прикрасою не однієї бібліотеки в домі тих, хто її набуде. Цю книжку в ціні 50 дол. можна замовляти, звертаючись на адресу: Mrs. Veronika Cehelsky, 7850 Byron Avenue, Apt. 601, Miami Beach, Fla. 33141.

На тему...

(Закінчення зі стор. 2)

четвертій картині, „Манекени", на перший плян висувається жіноча голова, навколо якої знаходимо цікаві, менших розмірів фігурки, тіла, акти в роді „архипенківських" скульптур, які взаємно між собою асоціюють і стилістично виповнюють порожнечі для кращої конмпозиції. Для підсилення образотворчої ідеї, Кондратюк використовує цікаво нашаровану фактуру, на яку наводить глязури, переважно темнувато-сірих кольорів і коричневих відтінків, гармонійно між собою пов'язаних.

Два художники з України, а саме, Борис Плаксій з Києва і Михайло Попов з Харкова, брали участь у цій виставці. Перший з них великий майстер тематики і кольору, в які вкладає „філоновську" малярську техніку і свою власну філософію життя. А воно для нього не було легким. В картинах „Мрія" і „Веснянка", переливаються теплі кольори, щоб вони загріли, передусім його душу, а тоді нашу, мабуть, щоб він сам забув про своє власне поневіряння, про хрест своєї долі. Відчувається, що для художника прийшла весна, яка відроджує все завмерле зимою. Картина „Динамічне", говорить сама за себе. Форму людського тіла треба відшукати в картині „Структура".

Тематика М. Попова, просто, казкова, або близька народній творчости. Через неї у його творах читаємо поетичні слова, приказки, прислів'я, пісню, тобто, душу українського народу. Ось, наприклад, назви картин: „З голови дівка, а далі не знаю" або „З печі сирого хліба не виймають". Подальші роботи Михайла, „Вишня" і „Свято", нас переконують про метафоричні значення. У них мистець вкладає свій задум, свою уяву і колір, в роді йому притаманних канонів, на підставі яких, творить справжнє мистецтво.

Накінець варто згадати, що виставку відкрив голова Дирекції КУМФ Роман Вжесневський з побажанням присутнім веселих свят Різдва Христового і щасливого нового 1993 року. Офіційним словом виставку відкрила Ліда Палій.

КЕРІВНИКИ ДЕЯКИХ великих корпорацій в країні минулого тижня заявили, що федеральні торговельні чинники повинні тепер встановити тимчасові ринкові приціли для американських експортів. Вони уважають це конечним, зокрема коли йдеться про японський ринок, де й досі ввозять найменшу кількість товарів з-за кордону у порівнянні з іншими індустріяльними країнами. Як відомо, недавно Японія погодилась ліквідувати велику кількість своїх торговельних перепон. Одначе її постійно низькі замовлення закордонних товарів вказують на те, що там дальше існують ці „невидимі перепони" для торгівлі.

Чи справді...

(Закінчення зі стор. 2)

пійського Комітету України, Олімпійська Комісія СКВУ уважала, що її мандат скінчився, тому хотіла припинити свою діяльність. На особисте прохання Валерія Борзова, голови Національного Олімпійського Комітету України (НОКУ), Комісія продовжує свою працю. Вона помогла НОКУ-ві видати інформативні матеріяли перед Олімпіядою в Барсельоні, помагає спортовим асоціяціям України реєструватися в світових федераціях. Тепер співпрацює з НОКУ у його підготові надходячих Олімпіяд, як ось зимової в Норвегії, 1994 р., та — літньої в Атланті, 1996 року. Звичайно, що багато більше Рад та Комісій СКВУ провадять велику та корисну працю, а ці дві я дав тільки як приклад важливости Рад та Комісій в помочі Україні.

Багато місця присвятив автор статті фінансовій кризі, яка тепер є в СКВУ. І правильно, бо громада повинна знати про стан нашої громадської надбудови. Але фінансова криза не повинна бути причиною до ліквідації СКВУ. Вірю, що як праця СКВУ буде краще запляновани, сконцентрована над важливими проблемами, та більш динамічна, якщо буде менше контроверсій та негативної критики, то фінанси СКВУ напевно покращають.

Підсумовуючи вищезгадані аргументи „за" і „проти" з певністю можна ствердити, що VI Конгрес СКВУ не буде останній! Немає сумніву, що буде він інший, як усі — попередні. Буде він проходити в часі, коли сьогодні Україна є вільна і незалежна держава. Ми горді і щасливі, що дожили до цього великого часу. Події в Україні зобов'язують нас підготовити та провести VI Конгрес так, щоб він був для нас не тільки національним піднесенням, але і корисним для України та всіх нас поза межами Батьківщини.

Головними завданнями Конгресу повинно бути: 1) зміна назви на таку, яка б відображала сучасну дійсність. Однією з можливих — це „Конгрес українців західньої діяспори"; 2) перевірка та встановлення основних завдань. Головним завданням повинна бути координація сил для економічної та політичної помочі Україні та збереження нашої ідентичности; 3) перевірка доцільности існування та завдань деяких Рад та Комісій; 4) зміна статуту — у зв'язку зі зміною назви та завдань; 5) виготовити та затвердити новий бюджет, який не обтяжував би надмірно членів СКВУ та запевнив би достатньо працю Президії; 6) уточнити наше відношення Української Всесвітньої Координаційної Ради (УВКР) та нашу співпрацю зі східньою діяспорою.

VI Конгрес СКВУ напевно буде одним з найбільш важливих конгресів за 25 років існування СКВУ. Нові та важливі обставини будуть вимагати нових напрямних праці. Головним завданням нової Президії буде якнайшвидше виконати постанови Конгресу. Щоб ефективно це зробити, Президія буде мусіти виготовити плян праці на коротку та довшу мету. Плян мусить бути реалістичний та можливий до виконання в рамках визначеного часу та узгідненого бюджетом.

Свідомість важливих історичних подій в Україні напевно стане поштовхом до праці нашій громадській надбудові та й усім нам.

Після конґресу СФУЖО

Три президенти СФУЖО (зліва): Марія Квітковська (1982—1992), новообрана голова Оксана Бризгун-Соколик, Лідія Бурачинська (1977—1982), почесна голова.

Фото Дори Рак

Учасниці панелю „Доля українки" на конгресі СФУЖО (зліва): Марія Паньків (Варшава), Орина Сокульська (Дніпропетровське), д-р Ніна Строката — модератор, Єва Олеярова (Пряшів), Ірина Ковач (Букарешт).

Фото Дори Рак

Годі повністю переповісти перебіг нарад 6-го конґресу СФУЖО, що відбувся 29-го жовтня — 1-го листопада минулого року в Торонто під гаслом: „Ми є. Були. І будемо ми! Вітчизна наша з нами" (І. Багряний). Були, однак, важливі панелі, яких не можна поминути, були промови і привіти з глибоким змістом, уривки з яких слід подати, щоб залишилися в архівній пам'яті на майбутнє.

Почати б уривком з привіту Президента України Леоніда Кравчука: „У всі часи жінка-мати завжди була символом відродження, символом прагнення до миру і добробуту, до щастя на землі. Тож хай і нині вона буде нашою Берегинею". І далі: „Вірю, що Ваша організація підтримуватиме і розвиватиме міцні дружні контакти зі своєю Батьківщиною, з жіночими спілками і об'єднаннями в Україні, ділитиметься з ними своїм багатим досвідом..."

Під знаком незалежної України і з прицілом на нові завдання, зумовлені цим, проходив конгрес 1992 року.

Помітний конгрес також тим, що не лише зробив огляд діяльности керівних органів, але й 23-ох складових організацій СФУЖО з Европи, Австралії, Південної Америки, ЗСА і Канади. Деякі організації були представлені делегатками, що зложили усні повідомлення, а інші прислали письмові звіти.

Конгрес був також відповідним місцем, щоб відзначити жінок, які заслужили цього чи то загальногромадською працею, чи працею для Федерації і українського жіночого руху. Надано грамоти признання і подяки Лесі Храпливій-Щур і д-р Євгенії Пастернак, а почесне членство СФУЖО одержали д-р Наталія Пазуняк, д-р Маруся Бек, мґр Ярослава Зорич, Ірина Вжесневська, Лідія Гладка, Олена Процюк і Олександра Миндюк.

Багато праці вложено у приготування виставок — вишивок, ґерданів та видань Федерації, а окремий вечір призначено на показ вишиваних суконь проєкту Ірини Сеник у поєднанні з її словом і виступом ансамблю „Ясмин".

Зміст конгресу в його панелях, яких було вісім. Вже самі назви вказують на широку проблематику і сферу зацікавлень сучасного жіноцтва. І дали вони підставу до рекомендації на майбутнє. Їх варто згадати.

„Роля суспільної служби у відродженні національної свідомости". Модератор Марія Стебельська, а доповідали Богдан Фесюк (Україна) про побудову і головні завдання суспільної служби України; Оксана Винницька, Торонто, дала характеристику народного шкільництва в Україні, а Маріянна Барщик говорила про співпрацю українських організацій Заходу з суспільною службою України. Цей панель зорганізувала комісія „Громада громадії при СКВУ".

„Українська жінка в модерному світі — конфлікт традицій і реальности", модератор д-р Надія Скоп-Шліхта. Про економіку і політику, соціологічний стан родини і ролю жінки в громаді доповідали три професіоналістки — Таня Джулинська, Леся Шимко і Оксана Башук-Гепбурн, усі з Канади.

„Наші зв'язки зі світовими організаціями" у формі інформаційної сесії започаткувала Оксана Соколик, представляючи панелісток. Метою панелі було довести до відома учасників конґресу заанґажування федерації у міжнародному жіночому світі. Ліда Гладка звітувала про зв'язки з міжнародними жіночими організаціями в системі Організації Об'єднаних Націй і акредитованих недержавних організацій (NGO) та участь у конференціях і сесіях в Ню Йорку представниць СФУЖО, що є тепер на статусі НДЖО при Департаменті публічної інформації. Інформації доповнила Ірина Куровицька про співпрацю НДЖО з Комітетом для родини (Ню Йорк) та Національною Радою Жінок Америки, в якій вона має становище віцепрезидента. Про організацію „Світовий рух матерів" (Париж) говорила Олена Процюк, яка разом з Іриною Куровицькою репрезентує її в ООН як НДЖО на консультативному статусі (Федерація є членом цієї організації). Довгі роки Ліга Українських Католицьких Жіночих Організацій (ЛУКЖ), складовий член Федерації, співпрацює зі Світовим Союзом Католицьких Жіночих Організацій (НДЖО), про що розповіла Марія Долішна.

„Українська преса сьогодні і завтра", модератор Віра Бучинська. Три доповіді розгорнули широку картину праці жінок у засобах масової інформації. Марта Коломиєць, Ню Йорк/Київ, поділилася своїми спостереженнями із журналістичної праці в Києві у доповіді „Роля жінки в пресі в Україні та поза її межами", Надія Самуляк, Київ, дала інформації про сьогоднішні умови в радіо і телевізії в Україні, а третя доповідачка, Дора Рак, розказала про можливості журналістичної праці в системі ООН в Ню Йорку.

Панеля про етнографію і народне мистецтво була поєднана з презентацією нової публікації „Український народний одяг", виданої Федерацією. З доповідями виступили д-р Богдан Стебельський („Роля етнографії в процесі державотворення"), Орися Пащак-Трач („Збереження народного мистецтва в країнах поселення") та інж. Лідія Бурачинська, яка розповіла про успіхи і труднощі у підготові цього видання, якого вона була фаховим дорадником. Модерувала Наталя Даниленко, ентузіязм і дедикація якої допровадили до появи цієї вартісної книги.

Кожний із панелів виконав своє завдання. Але найбільш очікуваним був панель „Доля українки", в якому слово мали молоді посестри з різних країн: Орина Сокульська з Дніпропетровська, Ірина Ковач з Букарешту, Марія Паньків з Варшави, Єва Олеярова з Пряшева. Чотири різні країни, де не було свободи слова для українки, а всі вони говорили чистою українською мовою. Справді треба безмежної любови для своєї національности, щоб в умовах неволі плекати рідне слово. З подивом і зворушенням слухали учасники конгресу про долю і переживання в чужих країнах, коли панелістки відхилили заслону невідомого для нас життя. А тепер, коли стало вільно, взялися закладати організації, щоб нести поміч і просвіту у суспільність. Модератор д-р Ніна Строката переконливо інтерпретувала доповіді, докидаючи свої коментарі, оперті на власних переживаннях. Справді небуденна, пам'ятна сесія конґресу!

Маючи на увазі сучасні події в Україні, вставлено в програму важливу тему „Роля жінки в розбудові української незалежної держави", про що компетентно говорили дві доповідачки — Надія Лук'яненко з України (тепер амбасада в Оттаві) і Роксоляна Стойко-Лозинська з Ню Йорку.

Останній панель, таки останнього дня конґресу мав тему „Українська духовність — релігійна і національна". Доповідали о. Тарас Дусановський і д-р Наталія Пазуняк, а модерувала Мая Грудка з Австралії.

Поміж панелями вставлено ще доповідь д-р Тетяни Боднарової, науковця з Праги, про 270-ліття з дня народження Григорія Сковороди.

Головне слово на відкритті, побудоване на гаслі конґресу, мала Ольга Заверуха українською мовою з англійськими вставками (або навпаки), в якому дала огляд історії СФУЖО від заснування у 1948 році, пригадала важніші акції Федерації на міжнародному форумі й висунула думки про перспективи на майбутнє.

Друга замітна доповідь була під час святочного полуденку. Це слово Атени Пашко, голови Союзу Українок в Україні, організації, що шириться на цілій території, приєднуючи тисячі членок. Союз співпрацює два роки з Федерацією і сестринською організацією — Союзом Українок Америки, для яких привезла привіт і подяку з України.

Під час бенкету, як звичайно, було багато привітів, в т. ч. від Василя Бойчука, екзекутивного радного міста Торонто, який завжди підтримує почини СФУЖО, від Юрія Шимка, президента СКВУ, також прихильника Федерації. Він висловив велике признання жінкам за її працю на всіх ділянках суспільного життя та співпрацю із СКВУ.

Головну промову „Україна живе, бо живе її народ", програмову для цілого конґресу, глибоко продуману, із широким засягом, виголосила Уляна Дячук, президент Українського Народного Союзу.

Присутність амбасадора України в Канаді Левка Лук'яненка з дружиною Надією на бенкеті та на деяких сесіях конґресу наочно показала, що живемо в новому періоді української історії. У привітальному слові він дав широкий огляд складних політичних і економічних проблем молодої держави, вказав на важні завдання української амбасади в Канаді. „Перед Україною прекрасні перспективи. Я бачу Україну, яка відроджується", — сказав на закінчення амбасадор своє слово як дороговказ для українського жіноцтва.

Новообрана голова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій Оксана Бризгун-Соколик вестиме цю заморську надбудову протягом наступних п'яти років, маючи до помочі дві заступниці — Марію Підкович з Канади і Наталю Даниленко із ЗСА, добру екзекутиву та референток. Це переходовий час не лише в Україні, але й для еміґраційних організацій, які мусять знайти своє місце і форму в новій історичній дійсності. Деякі напрямні подав конґрес, багато дечого треба ще передумати і запланувати. Найважніше, що Федерації вдалось нав'язати контакт з европейськими українськими жіночими організаціями. Присутні на конґресі гості-делегати з України, Польщі, Румунії, Словаччини, забрали зі собою вістку про конґрес і заморських посестер. Дійсність вказує на те, що европейські складові організації Федерації поволі перейдуть в орбіту організованого жіноцтва України, де й місце на майбутню світову центральну надбудову українських жіночих організацій.

Дора Рак

У Свободі ч. 21 з 2-го лютого 1993 р. в подяці бл. п. мґра **ВОЛОДИМИРА ГНАТИКА** зайшли деякі неточності. Пропущено прізвище: 25 дол. Стефан Гук і надруковано 25 дол. д-р Панько і Дора Прицельки, а має бути д-р Панько і Дора Грицеляка.

У ДЕСЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого незабутнього, найдорожчого
МУЖА І БАТЬКА

бл. п. проф. д-ра
МИКОЛИ ЛЮЛЯШКА-ДОБЕРЧАКА

будуть відправлені
у четвер, 18-го лютого 1993 р.
ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ
у Коговз, Н. Й., Сан Дієґо, Каліфорнія і Мельборн, Австралія

У глибокому смутку:
дружина — **МАРТА**
діти — **ТЕТЯНА І ВСЕВОЛОД**

Ділимося сумною вісткою,
що 15-го січня 1993 р. на 88-му році життя
відійшла у вічність
наша дорога
СЕСТРА, ТЕТА І СТРИЙНА

бл. п.
ПАЛАГІЯ КУЧКУДА

довголітня, активна членка СУА, жертвенна патріотка свого народу і церкви.

Залишила у смутку:

сестри —
МАРІЮ ВЕЙЩ
АНАСТАЗІЮ СМАРШ з родиною
братанка — **О. КУЧКУДУ** з родиною
та рідних в Канаді й Україні

Після похоронних Богослужень, 19-го січня 1993 р. у заведенні Литвин-Литвин та в церкві Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., покійну поховано біля її мужа Василя на українському православному цвинтарі св. Андрія у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою,
що в п'ятницю, 29-го січня 1993 р., несподівано
відійшла у вічність

бл. п.
АННА МУСИК
з дому ЛАВРИШИН

Покійна народилася 30-го вересня 1894 р. в Верхнє Синьовидне, Бойківщина, Україна, проживши 98 років і 4 місяці.

Покійна була парафіянкою церкви Непорочного Зачаття і членом УНС Відділу 94-го Т-ва Маркіяна Шашкевича в Дітройті, Миш.

Похоронні відправи відбулися в похоронному заведенні Бугая, опісля в українській католицькій церкві Непорочного Зачаття, а відтак тлінні останки покійної спочили на цвинтарі Мт. Олівет. (Домовину покійної несли внуки і правнуки).

Покійна залишила у смутку 2-ох синів:

ПАВЛА з дружиною **АННОЮ**
ПАНЬКА з дружиною **ВАЛЕЮ**
5 внуків і 4 правнуків
та ближчу і дальшу родину в Україні

Родина Мусики складає подяку всім, хто в який небудь спосіб віддав останню прислугу нашій покійній Мамі, а передовсім Всечеснішим Отцям за похоронні відправи, всім учасникам за участь в похороні, за молитви, Служби Божі, за квіти, за пожертви на різні цілі. — Щиро дякуємо всім!

Родина **МУСИК**

КУК. При кінці 1991 року вийшов заходами КУК в Торонто історично-меморіяльний збірник про многогранну працю чисельних організацій, установ, товариства, в якому відображено 50-річчя КУК та століття поселення українців в Канаді. Книжка має 600 сторінок, українською і частинно англійською мовами, прикрашена численними знімками, та обіймає усі аспекти суспільно-громадського, по бутового, культурного, релігійного і політичного життя. Оформлена у твердій окладинці, включає передмову і докладне резюме англійською мовою, та окремі історії складових — понад 40 організацій, а також поміщено покажчик імен, що вказує на великий вклад праці редактора Василя Дідюка. Книжка, яку було вислано до університетських бібліотек, окремим науковцям української діяспори і в Україну, знайшла прихильну оцінку і признання. Одержали ми багато гарних відгуків, подяк, гратуляцій. На жаль, в газетній статті було б неможливо всіх їх подати. Обмежимось тільки до тих, які мають певне відношення до змісту і його вартости.

Відгуки на „Нарис історії КУК в Торонто"

Першим, хто дуже позитивно відгукнувся на одержану книжку, був генеральний губернатор Канади Реймон Джан Гнатишин. За ним слідував голова Наукового Товариства ім. Т. Шевченка в ЗСА д-р проф. Ярослав Падох, який написав:... „Одержав Вашу три і півфунтову книжку, не вгадаю, скільки фунтів, чи радше літерів поту вона Вас коштувала? Великий і корисний труд й за нього належиться Вам велика подяка". Д-р Петро Саварин, колишній президент СКВУ, у довшому листі дякує і гратулює словами: „Такі збірники для істориків діяспори матимуть колись неоціненну вартість"... Недавно померлий св. п. д-р Михайло Боровик, письменник, бібліотекар Національної бібліотеки в Оттаві, гратулюючи, стверджував: „Приїхавши з вакацій, застав милу несподіванку, а саме Вашу дорогоцінну книжку. Подивляю Вас, що Ви знайшли стільки енергії та звялися за таку тяжку, але таку важливу для історії нашого життя в Канаді справу". Проф. Василь Маркусь з Чикаго пише: „Справді щиро Вам дякую за переслання для редакції Енциклопедії Української Діяспори Ваш збірник „Нарис Історії КУК в Торонто". Ця цінна праця нам дуже послужить джерелом до укладення списку гасел для канадійського тому. Дякую і гратулюю". Проф. Іллинойського університету в Урбана-Шемпейн Дмитро Штогрин пише: „Щиро дякую за „Нарис Історії КУК в Торонто" цим шляхетним жестом Ви зробили мені гарну несподіванку й вельми збагатили підручну книгову збірню Української Науково-Дослідчої Програми (УНДП) при нашому університеті. Треба надіятись, що це видання стане стимулом для опрацювання подібних збірнків, і взірцем для документації діяльности централь українських громад не тільки в Канаді, але і в інших країнах української діяспори. Кріпкого здоров'я у Вашій важливій для української нації праці"... Д-р Дмитро Ціпивник, президент Централі КУК у Вінніпегу; „Щиро дякую за вміле зібрання цінних матеріялів та редагування історії українців в Канаді. Маєте чим гордитися!"... Владика української католицької епархії Саскачевану Василій (Філевич) пише:

Книжка надзвичайно цікава і цінна для українців в Канаді і поза нею. Зібрати за 50—років, часто „прозкидані" постарілі й пожовклі записки, їх впорядкувати і зредагувати — це не легка, зате дуже важлива і потрібна праця. Бо немає ненаписаної історії! Хай Господь благословить Вашу дальшу працю і обдарує Вас міцним здоров'ям"... Інж. Василь Михайльчук, директор Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі, до подяки за труд і працю та гратуляції додає:

Ми шанобливо подивляємо гігантний вклад, що Ви особисто його вклали у випуск цього монументального збірника. Відразу уводимо у книжковий фонд нашої бібліотеки, де він залишиться знаменитим покажчиком для майбутніх дослідників наших еміграційних дерзань. З Українського Католицького Університету ім. Климентія Папи, о. д-р Іван Хома: „Щиро дякуємо за цінну Вашу працю „Нарис Історії Конгресу Українців Канади в Торонто". Це — цінна праця, у якій повністю показано релігійне і культурне життя великого „Українського Торонто". Нехай Всевишній благословить і в майбутньому успіхами Вашу високоідейну працю". Українська Могилянсько-Мазепинська Академія Наук у Вільному світі, за підписом президента проф. д-ра Ярослава Рудницького і генерального секретаря Ольги Войценко, переслали „Грамоту признання" за книгу „Нарис Історії КУК в Торонто", як зразкову документаційну працю у 100-ліття поселення українців в Канаді (1981—1991). У пресі в Україні були надруковані позитивні, довші чи коротші, згадки про книжку в таких газетах: „Літературна Україна", „Культура і Життя", „Свобода і Західна Україна" (у Тернополі), „Галичина" (Івано-Франківське), „За вільну Україну" (у Львові), — це ті, що вдалося нам знайти, хоч знаємо з переказів, що були також коментарі у радіопрограмах і в інших газетах. В Україну було переслано понад сто книжок. В ЗСА книжку можна набути в книгарні „Свобода", а в Канаді — у бюрі КУК. Щиро дякуємо усім за слова признання.

НЕЩОДАВНО ЩОДЕННИК „Вашінгтон Таймс" на своїх сторінках опублікував вістку про те, що в американській амбасаді у Києві виявлено підслухові пристрої. За даними газети американський амбасадор в Україні Роман Попадюк, був настільки розгніваний можливістю чогось подібного, що негайно вислав телеграму до Вашінгтону з вимогою застосувати проти України цілий ряд жорстоких заходів. Однак на щастя таких заходів не треба було робити, бо як заявив виконуючий обов'язки пресового секретаря Державного департаменту Джо Снайдер, зроблено перевірку та не виявлено жодних підслухових пристроїв.

ВЕЛЬМИШАНОВНІ ЧИТАЧІ „СВОБОДИ"!

Звертаємося до вас з великим проханням допомогти нам скомплектувати Альманахи УНСоюзу. Це найстарший український альманах, що виходив і виходить в Америці.

Нам бракують такі роки: 1897, 1901, 1902, 1903, 1906, 1921.

Якщо хтось з читачів мав би такі числа, просимо ласкаво надіслати нам, а ми готові за них заплатити бажану ціну, або дозволити нам зробити копії з них.

Редакція „СВОБОДИ"

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 21-го ЛЮТОГО 1993 р.

Джансон Сити, Н. Й. Річні загальні збори 21-го Відд. Т-ва Запорозька Січ, о год. 2-ій по пол. в приміщенні Укр. Мемо-р'яльного Осередку в Джансон Сити, Н. Й. На порядку: звіти управи за 1992 р., дискусія і вибір нової управи на 1993 р. Проситься взяти участь — Г. Пригода, предс., І. Бараник, секр.